

April 2015.

Fokus: Zakon o izmenama i dopunama Zakona o zapošljavanju i osiguranju za slučaj nezaposlenosti

Narodna skupština Srbije dana 29.04.2015. godine usvojila je Zakon o izmenama i dopunama zakona o zapošljavanju i osiguranju za slučaj nezaposlenosti, koji je objavljen u „Službenom glasniku RS“ br. 38/2015, a stupio je na snagu 07.05.2015. godine (u daljem tekstu: „**Izmene Zakona**“).

Pored novina koje se tiču organizacione strukture Nacionalne službe za zapošljavanje, unapređenja procesa kreiranja mera i programa aktivne politike zapošljavanja, preciziranja obaveza i odgovornosti agencija koje se bave poslovima posredovanja za zapošljavanje u inostranstvu, usklađivanja sa odredbama Zakona o centralnom registru obaveznog socijalnog osiguranja i Zakona o zapošljavanju stranaca, najznačajnije novine koje donose Izmene Zakona su one koje se tiču novčane naknade koju nezaposlena lica ostvaruju kod Nacionalne službe za zapošljavanje.

Izmenama Zakona najpre su precizirane odredbe koje se tiču osnovice za utvrđivanje visine novčane naknade za slučaj nezaposlenosti (u daljem tekstu: „novčana naknada“). Budući da je dosadašnja zakonska formulacija ostavljala

prostora za različita tumačenja šta se podrazumeva pod zaradom nezaposlenog, sada je izričito predviđeno da osnovicu za utvrđivanje visine novčane naknade čini prosečna zarada ili naknada zarade koja je nezaposlenom isplaćena.

Takođe, izvršene su izmene u pogledu referentnog perioda za obračun osnovice za utvrđivanje visine novčane naknade, tako što je sada propisano da osnovicu za utvrđivanje visine novčane naknade predstavlja prosečna zarada ili naknada zarade koja je nezaposlenom isplaćena u poslednjih 12 meseci koji prethode mesecu u kojem je prestalo osiguranje, umesto dosadašnjeg rešenja prema kojem je osnovica za obračun novčane naknade bila prosečna zarada ili naknada zarade u poslednjih 6 meseci.

Po pravilu, isplaćena zarada bi trebalo da odgovara zaradi koju je nezaposleni ostvario na osnovu kriterijuma utvrđenih ugovorom o radu, koja ujedno predstavlja i osnovicu za obračun i uplatu pripadajućih doprinosa za socijalno osiguranje. Međutim, budući da se često dešava da je nezaposlenom zarada isplaćena u iznosu nižem od osnovice na koju je obračunat doprinos ili da ista uopšte nije isplaćena, Izmenama Zakona preciziran je način obračuna osnovice za utvrđivanje visine novčane naknade u tim situacijama. Naime, u slučaju da je nezaposlenom zarada

isplaćena u iznosu nižem od osnovice na koju je obračunat doprinos, osnovicu za utvrđivanje visine novčane naknade čini osnovica na koju je obračunat doprinos za obavezno osiguranje za slučaj nezaposlenosti i za koju je podneta pojedinačna poreska prijava nadležnom organu. U slučaju da nezaposlenom nije isplaćena zarada, nije obračunat doprinos za obavezno osiguranje za slučaj nezaposlenosti i nije podneta pojedinačna poreska prijava nadležnom organu u skladu sa zakonom, visina novčane naknade utvrđuje se u najnižem iznosu, odnosno u visini od 80% minimalne zarade utvrđene za mesec u kojem se vrši isplata novčane naknade.

Izmenama Zakona izvršeno je i preciziranje načina obračuna novčane naknade. Naime, Zakonom je predviđeno da se novčana naknada isplaćuje za mesec koji prethodi mesecu u kome se isplata vrši, s tim da ista ne može biti viša od 160% niti niža od 80% minimalne zarade utvrđene u skladu sa propisima o radu za mesec u kojem se vrši isplata novčane naknade. Ovakva formulacija je ostavljala mogućnost za različito tumačenje. Dosadašnja praksa Nacionalne službe za zapošljavanje je bila takva da je prilikom obračuna novčane naknade korišćen prosečan broj radnih časova za svaki mesec. Izmenama Zakona je precizirano da se novčana naknada određuje na osnovu broja radnih časova za mesec za koji se vrši isplata novčane naknade.

U cilju smanjenja zloupotreba prilikom ostvarivanja prava na novčanu naknadu, izmenama Zakona predviđeno je da nezaposleni kome je radni odnos, odnosno osiguranje prestalo po nekom od osnova po

kojima nije imao pravo na novčanu naknadu, može ostvariti pravo na novčanu naknadu samo ako nakon ponovnog zasnivanja radnog odnosa bude osigurano najmanje 12 meseci neprekidno ili s prekidima u poslednjih 18 meseci i radni odnos mu prestane po nekom od osnova koji mu po zakonu daju pravo na ostvarivanje novčane naknade.

Na kraju, izmene Zakona uvode obavezu nezaposlenog kome je izvršena isplata novčane naknade na koju nije imao pravo, da Nacionalnoj službi za zapošljavanje vrati primljene iznose. U tom smislu predviđeno je da pravosnažno, odnosno konačno rešenje Nacionalne službe za zapošljavanje kojim se nezaposleni obavezuje da vrati primljene iznose ima snagu izvršne isprave u skladu sa zakonom kojim je uređen postupak izvršenja i obezbeđenja, te nema potrebe za vođenjem parničnog postupka. Takođe, predviđeno je da Nacionalna služba za zapošljavanje ima pravo i na povrat obračunatog i uplaćenog doprinosa za penzijsko i invalidsko i zdravstveno osiguranje od nadležnih službi socijalnog osiguranja.

Izmenama Zakona predviđena je obaveza Nacionalne službe za zapošljavanje da način rada i opšta akta uskladi sa odredbama Izmene Zakona u roku od tri meseca od dana njegovog stupanja na snagu.

Lica koja su do dana stupanja na snagu Izmene Zakona ostvarila prava u skladu sa propisima i opštim aktima koji su bili na snazi do dana stupanja na snagu istih, ostvaruju prava u obimu i na način utvrđen tim propisima i opštim aktima. Takođe, postupci započeti pre stupanja na snagu Izmene Zakona, okončaće se po odredbama

Zakona o zapošljavanju i osiguranju za slučaj nezaposlenosti koje su bile na snazi pre izmena Zakona.

*Odricanje od odgovornosti: Tekst u prilogu šalje se kao opšte uputstvo i ne predstavlja pravni savet.
Copyright Cvetkovic, Skoko & Jovicic 2015.*